



2nd INTERNATIONAL SCIENTIFIC-PRACTICAL CONFERENCE

**“EUROINTEGRATION IN ART, SCIENCE AND EDUCATION:
EXPERIENCE, DEVELOPMENT PERSPECTIVES”**

II МІЖНАРОДНА НАУКОВО-ПРАКТИЧНА КОНФЕРЕНЦІЯ

**“ЄВРОІНТЕГРАЦІЯ В МИСТЕЦТВІ, НАУЦІ ТА ОСВІТІ: ДОСВІД,
ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ”**

Klaipėda University, 2025

Bibliografinė informacija pateikiama Lietuvos integralios bibliotekų informacinės sistemos (LIBIS) portale ibiblioteka.lt

Compilers of the publication:

Упорядники видання:

Prof. dr. Rasa Braslauskienė,
Doc. dr. Reda Jacynė,
Doc. dr. Maryna Ponomarenko.

Conference Scientific Committee:

Науковий комітет конференції:

Prof. Dr. Rimantas Balsys (Klaipėda University, Lithuania).
Prof. Dr. Rasa Braslauskienė (Klaipėda University, Lithuania).
PhD student Evelina Brazauskienė (Klaipėda University, Lithuania).
Assoc. Prof. Honored Art Worker of Ukraine Dmytro Velychko (The State Institution “South Ukrainian National Pedagogical University named after K.D. Ushynsky”, Ukraine, Odesa)
Assoc. Prof. Dr. Matilda Karamatic Brčić (University of Zadar, Croatia).
Assoc. Prof. Dr. Reda Jacynė (Klaipėda University, Lithuania).
Prof. Dr. Andrii Krasnozhan (The State Institution “South Ukrainian National Pedagogical University named after K.D. Ushynsky”, Ukraine, Odesa)
Prof. Dr. Ganna Muzychenko (The State Institution “South Ukrainian National Pedagogical University named after K.D. Ushynsky”, Ukraine, Odesa)
Assoc. Prof. Dr. Aida Norvilienė (Klaipėda University, Lithuania).
Assoc. Prof. Dr. Maryna Ponomarenko (The State Institution “South Ukrainian National Pedagogical University named after K.D. Ushynsky”, Ukraine; Klaipėda University, Lithuania).
Prof. Dr. Honored Art Worker of Ukraine Olga Tarasenko (The State Institution “South Ukrainian National Pedagogical University named after K.D. Ushynsky”, Ukraine, Odesa)
Assoc. Prof. Dr. Ioana Todor (“1 Decembrie 1918” University of Alba Iulia, Romania).

Untranslated language of the authors.

Мову авторів збережено без змін та перекладу.

© Rasa Braslauskienė, Reda Jacynė, Maryna Ponomarenko (sudarytojos), 2025

© Klaipėdos universitetas, 2025

ISBN 978-609-481-244-6

Foreword

The Second International Conference *EUROINTEGRATION IN THE ARTS, SCIENCE AND EDUCATION: PERSPECTIVES, PERSPECTIVES OF IMPLEMENTATION* is an event that demonstrates the support of Ukrainian scientists by Lithuanian colleagues and is dedicated to the topical issues of fine arts, culture and pedagogy.

For the second year in a row, researchers with many years of experience, as well as undergraduate and graduate students, meet in the scientific space of the conference, which is in line with the principle of equality and aims to combine traditions and alternative approaches.

The conference proceedings reflect the main goal of the event - to bring together European and Ukrainian researchers, to highlight non-standard opinions and to establish ways of interaction in the field of interdisciplinary research. Our tasks are to find answers to the questions of how intergenerational knowledge and diverse perspectives can improve the sustainable development of education and science, how to integrate theoretical achievements into life, and how to combine science and art in the context of new demands and requirements of society.

The publication of the proceedings in an online format is a deliberate move by the conference organisers, in consistence with one of the priorities of the European Green Deal - the rational use of natural resources and the development of an ecological consciousness in the global scientific community.

Compilers

Передмова

Друга Міжнародна конференція «ЄВРОІНТЕГРАЦІЯ В МИСТЕЦТВІ, НАУЦІ ТА ОСВІТІ: ДОСВІД, ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ» – захід, що демонструє підтримку українських вчених литовськими колегами, присвячений актуальним проблемам образотворчого мистецтва, культури і педагогіки.

Другий рік поспіль в науковому просторі конференції зустрічаються дослідники з багаторічним досвідом та студенти і аспіранти, що відповідає принципу рівності та спрямовано на поєднання традицій і альтернативних підходів.

Матеріали конференції віддзеркалюють головну мету заходу – об'єднання європейських і українських дослідників, висвітлення нестандартних думок та налагодження шляхів взаємодії у царині міждисциплінарних досліджень. Наші завдання – це пошук відповідей на запитання, як знання різних поколінь та різноманітні точки зору можуть покращити сталий розвиток освіти і науки, як інтегрувати теоретичні здобутки в життя та поєднати науку і мистецтво в контексті нових запитів та вимог суспільства.

Публікація матеріалів в онлайн-форматі – усвідомлений крок організаторів конференції, який відповідає одному з пріоритетних напрямів у реалізації європейського «зеленого курсу» – раціональному використанню природних ресурсів та формуванню еко-свідомості у світовій спільноті вчених.

Упорядники

CONTENT ЗМІСТ

ART AND CULTURE

МИСТЕЦТВО ТА КУЛЬТУРА / 9

Ashykhmina Nataliia, Deng Xiyue. METHODS OF FORMING THE PROFESSIONAL AND SUBJECTIVE POSITION OF FUTURE OF FUTURE MASTERS OF MUSICAL ARTS / 10

Chibalashvili Asmati. THE ANTHROPOCENE IN ART. ARTISTIC STRATEGIES IN RESPONSE TO THE ECOLOGICAL CRISIS / 13

Чупріна Наталія, Царій Євгенія. ТРАНСФОРМАЦІЯ ОБРАЗНИХ РИС АРХИТЕКТУРНОГО БРУТАЛІЗМУ В ДИЗАЙНІ СУЧАСНОГО ОДЯГУ / 16

Chuprina Nataliia, Tsariy Yevgeniia. TRANSFORMATION OF IMAGINARY TRAITS OF ARCHITECTURAL BRUTALISM IN MODERN FASHION DESIGN / 19

Danilova Olga, Ponomarenko Maryna. PAINTINGS OF THE SISTINE CHAPEL: ICONOGRAPHIC AND STYLISTIC FEATURES / 20

Fam Tkhi An Khan, Slityuk Olena. FEATURES OF CHARACTER DEVELOPMENT FOR A CHILDREN'S BOOK / 26

Гіптенко Віталій, Давиденко Ірина. ВТІЛЕННЯ ІДЕЇ СТАЛОГО РОЗВИТКУ В ХАЙПБІСТ КУЛЬТУРИ / 29

Hiptenko Vitalii, Davydenko Iryna. EMBODYING THE IDEA OF SUSTAINABLE DEVELOPMENT IN HYPEBEAST CULTURE / 31

Honghe Gao, Yezhova Olga. DESIGN AND APPLICATION OF VR TECHNOLOGY IN SHADOW PUPPETRY ART / 32

Heqi Sun. LITHUANIA'S SCHOLARSHIP DIPLOMACY: RESILIENCE CRAFTING IN SMALL-STATE FOREIGN POLICY / 36

Григорчук Ганна, Булгакова Тетяна. СУЧАСНИЙ ЦЕНТР ДОЗВІЛЛЯ: ТИПИ ЗАКЛАДІВ В УКРАЇНІ ТА ЗАКОРДОНОМ / 40

Hryhorchuk Hanna, Bulhakova Tetiana. MODERN LEISURE CENTERS: TYPES OF ESTABLISHMENTS IN UKRAINE AND ABROAD / 43

Jing Xuan, Chuprina Nataliia. INTEGRATION OF CHINESE KNOT STITCH EMBROIDERY IN CONTEMPORARY FASHION DESIGN / 44

Юхимчук Анастасія, Пашкевич Калина, Герасименко Олена. STELLA MCCARTNEY, VIVIENNE VESTWOOD, PALOMO SPAIN: ЕВОЛЮЦІЯ КОНЦЕПТУ В ДИЗАЙНЕРСЬКОМУ ОДЯЗІ ЧЕРЕЗ ПРИЗМУ ПЕРШИХ І ОСТАННІХ КОЛЕКЦІЙ / 48

Yukhymchuk Anastasiia, Pashkevych Kalyna, Gerasymenko Olena. STELLA MCCARTNEY, VIVIENNE VESTWOOD, PALOMO SPAIN: THE EVOLUTION OF THE CONCEPT IN DESIGNER CLOTHING THROUGH THE PRISM OF THE FIRST AND LAST COLLECTIONS / 51

Капустаринська Таїсія, Петрашик Володимир. КОМПОЗИЦІЙНА ВИРАЗНІСТЬ У ТРИВИМІРНОМУ МОДЕЛЮВАННІ МОНУМЕНТАЛЬНОЇ СКУЛЬПТУРИ / 52

Kapustarynska Taisiya, Petrashik Volodymyr. EXPRESSION OF COMPOSITION IN 3D-MODELING OF MONUMENTAL SCULPTURE / 54

Kokhalska Anastasiia, Zhadan Valeriia, Ponomarenko Maryna. IN SEARCH OF HARMONY: MICHELANGELO BUONARROTI AND AUGUSTE RODIN / 55

Колесова Олена. ЕТИЧНІ ДИЛЕМИ ВИКОРИСТАННЯ ШТУЧНОГО ІНТЕЛЕКТУ В ДИЗАЙНІ / 58

Kolesova Olena. ETHICAL DILEMMAS OF USING ARTIFICIAL INTELLIGENCE IN DESIGN
Коприва Аттіла. МУЗЕЙНА СПАДЩИНА РОДИННОГО БУДИНКУ АДАЛЬБЕРТА ЕРДЕЛІ В МУКАЧЕВІ / 60

Kopriva Attila. MUSEUM HERITAGE OF THE FAMILY HOUSE ADALBERT ERDELI IN MUKACHEVO / 64

Котова Ольга. МОДЕРНІЗМ ОЛЕКСАНДРА СТОВБУРА / 65

Kotova Olga. MODERNISM OF ALEXANDER STOVBUR / 72

МОДЕРНІЗМ ОЛЕКСАНДРА СТОВБУРА

Котова Ольга

*Доцент кандидат мистецтвознавства,
ДЗ «Південноукраїнський національний педагогічний університет
імені К.Д. Ушинського», Україна
ORCID: 0000-0001-6160-6995
o.kotova0000@gmail.com*

Анотація. Дослідження присвячене видатному одеському художнику, модерністу і нонконформісту Олександрові Стовбурові, який зробив значний внесок в царині образотворчого мистецтва Одеси другої половини ХХ – початку ХХІ ст. Визначено, що митець є відомим своїми живописними творами: умовно-фігуративними композиціями та геометричними абстракціями, проте в галузі графіки він теж залишив унікальну спадщину: малюнки, композиції «каліграфічного періоду» та колажі. Зазначено, що він був одним з основоположників одеської монументальної школи 1960-80-х років, де відбувся взаємовплив методів і форм станкового і монументального мистецтва: використовувались виражальні засоби кольору і лінії, ритму і площини. Виділено три компоненти в його творчому кредо: світло, колір і свобода, в основу якої покладено духовність. Винайдено, що в його творах відбувся сплав естетики модернізму, народного мистецтва, ікони, з одеською живописною традицією і культурою Причорномор'я.

Ключові слова: мистецький нонконформізм 1960-80-х років, андеграунд, світло, колір, живопис, монументальне і станкове мистецтво, свобода.

Вступ. В українському образотворчому мистецтві другої половини ХХ – початку ХХІ століття постать Олександра Стовбура займає особливе місце. Він був одним із засновників одеського модернізму другої хвилі (так званого другого авангарду, андеграунду чи нонконформізму). Його твори зберігаються в музейних збірках США (Музею Zimmerli) та України (Національного художнього музею України, Музею сучасного мистецтва Одеси, Музею сучасного мистецтва Хмельницького, Івано-Франківському художньому музеї), в численних вітчизняних і закордонних колекціях. Мистецтво О. Стовбура філософічне, урівноважене, конструктивне, естетське та доведене до вишуканого мінімалізму й точності. До характеристики його творчості можна застосувати таку крилату фразу: «мінімум засобів – максимум виразності». Проте незважаючи на вагомість творчого доробку, існують ще певні лакуни в дослідженні стилістичних особливостей творів, визначення художніх періодів, характеристики й мистецтвознавчого аналізу творчості тощо.

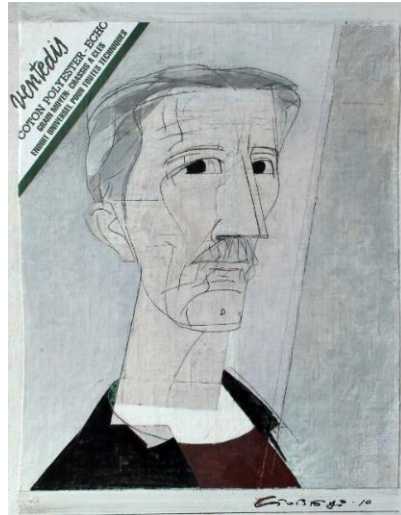
Метою даного дослідження є визначення концепції Олександра Стовбура, його спадщини, стилістичних особливостей творів у контексті світового образотворчого мистецтва другої половини ХХ століття.

Методи дослідження. Даний матеріал ґрунтується на застосуванні низки методів, а саме історичного методу, методу порівняння та іконологічного методу.

Теоретична частина

Стовбур Олександр Григорович народився 15 травня 1943 р. в Омську. Фахову художню світу здобув в Одеському державному художньому училищі імені М. Б. Грекова (1967-1971). З 1970-х рр. він почав творчу та виставкову діяльність, був активним учасником нонконформістського руху, зокрема неофіційних «квартирних» виставок в Одесі та інших містах колишнього СРСР, неофіційної виставки «Сучасне мистецтво з України».

Мюнхен-Лондон-Нью-Йорк-Париж» (1979). В 1970-80-х рр. працював в галузі станкового та монументального живопису, графіки. З кінця 1980-х рр. брав участь у виставках сучасного малярства в Україні та за її межами. Був дипломантом бієнале «Імпреза-93» в Івано-Франківську, лауреатом Львівського осіннього салону «Високий замок» (2006) та лауреатом Першої всеукраїнської триєнале абстрактного живопису «ART-AKT» в Чернівцях (2010). Він був членом Національної спілки України (1987), членом творчого об'єднання «Мамай» (1998), почесним членом Національного університету Києво-Могилянської Академії. Помер майстер в Одесі 4 червня 2019 року (Нонконформісти Одеси, 2014).



Ілюстрація 1. О.Стовбур. Автопортрет. 1970

Ілюстрація 2. О.Стовбур. Автопортрет. 2010

Ілюстрація 3. Фото О. Стовбура.

Проаналізуємо творчість митця в контексті свого часу і тих процесів, що відбувалися в Україні і в усьому світові. В 1960-ті роки був «підйом» в мистецтві, виникали новітні течії, було протистояння «батьків і дітей», поява субкультур, андерграундного мистецтва. В 1960-80-х роках в Одесі, як і в Києві, Львові, Харкові виникло альтернативне мистецтво спротиву нав'язаній доктрині соціалістичного реалізму – нонконформістське мистецтво. В Одесі утворилася група художників, які проводили квартирні виставки, брали участь в міжнародних акціях, провели «парканну виставку», спілкувалися з журналістами, дипломатами, літераторами, читали і друкували самвидавську літературу, вели богемне життя тощо. Вони шукали нові форми виразності в мистецтві, які були б співзвучні часу. Найбільш відомими представниками одеського мистецького андеграунду 1960-80 рр. були О. Соколов, О. Ануфрієв, В. Стрельников, В. Маринюк, Л. Ястреб, В. Басанець, В. Хрущ, С. Сичов, О. Стовбур, Є. Рахманін, В. Цюпко та інші. Їх творчість відрізняє поєднання модерністської стилістики, українського народного мистецтва, ікони, одеської школи живопису і культури Причорномор'я.

Образотворче мистецтво для О. Стовбура було засобом самовираження, піднесенням духу, збагаченням духовного світу. В живопису в нього була «прояснена», світла палітра чистих кольорів у багатьох творах, що викликало почуття проявленої радості. Пройшовши шлях від каліграфічної експресивності до медитативної лаконічності, Стовбур залишав за собою право на експеримент і волю вибору, свободу бути «іншим», не таким художником, до якого звикли.

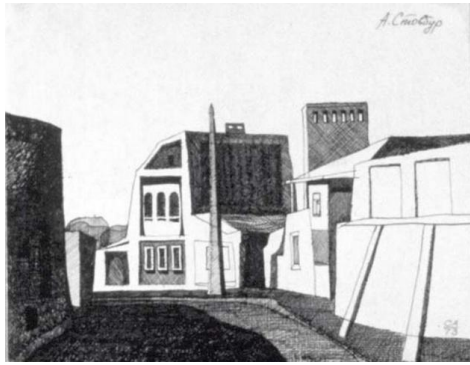
Творча концепція О. Стовбура складена з трьох основних компонентів: світла, кольору та свободи, в основу якої покладена духовність.

1. Світло зазначено як світло, що йде від роботи. Сам О.Стовбур проводив паралелі між одеською й барбізонською школами живопису. Перша й друга знаходяться у південних регіонах. У південному регіоні Франції сонце й краєвиди, наповненість сонцем сприяла появі груп та об'єднань, бо митці то відчували. Так само і в Одесі (на півдні України), коли поїдеш за місто, то є абсолютно інші трави й кольори зовсім інші, майже все біле, але в тому білому є стільки нюансів (О. Котова, 2004).

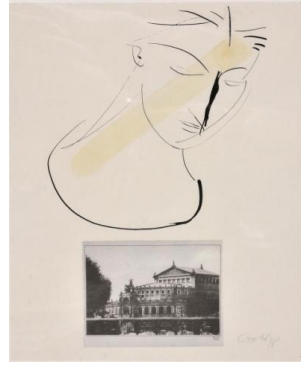
2. Колір із часом стає сенсом того, що робить О. Стовбур, самодостатнім. Південні регіони завжди будуть перейматися кольором, бо є сонце, багато світла й зв'язку з цим є абсолютно інша трансформація кольору, ніж у північних регіонах. Північні регіони більш схильні до психології, літератури. Живопис прагне позбавитись літератури, бо є колір, а в літературі є слово. То є дві відправних у мистецьких проявах. Коли людина не відчуває, що колір є самодостатній, має ту силу, як слово, то він лише доповнює літературу, або виражає психологізм, якими Стовбур не переймається і не цікавиться. Він розповідав історію, як колись ввечері він дивився у вікно, і там відбувалась якась дивовижна трансформація зелених, синіх, червоних, майже всього спектра. Вони в серпні починають світитися, випромінюють світло, якась дивна таємниця. Ці кольори особливі, їх порівняти ні з чим не можливо (О. Котова, 2004).

3. Свобода, в основі якої є духовність по відношенню до культури, мистецтва. В 1970-х роках, коли О. Стовбур починав шукати засоби самовираження, мистецтво було таким важливим, що він ставився до нього, як до релігії. Можливо це спрацювало, що воно й вражає, і притягує, має якусь енергетичну силу. Однією й тією ж свободою можна користуватись по-різному, все залежить від складу людей. Художник іноді стає заручником своїх досягнень, успіху, пізнаваності у мистецтві, і глядачі звикають до його стану. Але, як вільна людина, О. Стовбур міг дозволити собі те, куди тягне, міг себе перевірити в абсолютно різних проявах. Це є одним із станів свободи. То є той рух із певною відповідальністю, коли дозволяєш собі вільно дихати в живопису і в тому, що робиш. Страх треба переступити й зробити справу. Митець відчував, що його тягне до таких простих речей, як знак кольору, коли він починає працювати, як самодостатня одиниця, він має величезний потенціал, і коли вірно сформульовані три-чотири кольори, то вони складають цілу систему, майже космос (О. Котова, 2004).

О. Стовбур займався абстрактним мистецтвом ще з 1970-х рр., «каліграфією». Це було пов'язано з інтересом до сходу, китайської філософії, дзен-буддизму, літератури. У нього була книга: «Слово про живопис із саду гірчичне зерно». Він настільки був захоплений тим від стародавнього Китаю до конфуціанства. Він тоді зацікавився мистецтвом ченців дзен-буддистів, які займалися каліграфією і вперше побачив у Ризі приблизно в 1967 р. виставку «Мистецтво каліграфії», де були представлені паперові шпалери, майже такі, як на обході виставляли в художньому училищі й величезними круглими флейцами намальовані ті знаки. На білому те чорне на нього таке враження справило, що він тремтів від того враження, і то, напевно, відклало відбиток на все його життя. У ті часи у Стовбура був «каліграфічний період», помітний в творі «Тема-1», зробленому тушшю. Зацікавленість сходом у О. Стовбура було намаганням вийти з рамок офіційно загальноприйнятих смаків, речей, публіки, культурних цінностей, пізніше це явище отримало назву «нонконформізм».



Ілюстрація 4. О. Стовбур. Провулок Бісквітний. 1973



Ілюстрація 5. О. Стовбур. Без назви. 1978



Ілюстрація 6. О. Стовбур. Тема - 1. 1984

На становлення О. Стовбура, як художника, в різний час впливали різні мистецькі явища та митці: стародавня китайська каліграфія (свитки, де було мало кольору, біле, трошки вохри, або у протилежність, бірюзовий, блакитний; як, наприклад, аскет, який сидить на березі річки і розглядає бамбук). З європейських митців скульптор Г. Мур йому був близький і англійський художник У. Тернер. Серед уподобань: стародавня архаїка, етруски, стара фарбована українська скульптура, раннє Відродження (Мазаччо, Чимабуе, Фра Анжеліко), постімпресіоністи (П. Сезанн, В. Ван Гог), італійські метафізики (Дж. Моранді, К. Кара, Дж. Кіріко).

Кращі роботи Олександра Стовбура, з погляду самого митця: «Викрадення Європи», розпис «Полювання», «Коралові рифи», «Молода дівчина» (О. Котова, 2004).

Один з основних образів в творчості Олександра Стовбура, як і у більшості митців-нонконформістів Одеси – образ жінки. І якщо в 1970-ті роки ми бачимо «Жіночий портрет» з відсиланням до раннього Відродження, наприклад, П'єро делла Франческа, то в 1990-х, образ стає більш умовним, спрощується форма, світлотінь, дематеріалізується. Образ жінки є самодостатнім, несе красу, або оспівується жінка-матір, що дарує життя і виховує немовля.



Ілюстрація 7. О. Стовбур. Жіночий портрет. 1971



Ілюстрація 8. О. Стовбур. Наречена. 1992



Ілюстрація 9. О. Стовбур. Молода дівчина. 1992



Ілюстрація 10. О. Стовбур. Материнство. 2001

«Молода дівчина» чи «Молодиця» (1992) належить до кращих творів О. Стовбура. Це монументальний світлоносний, вишуканий за кольором твір, що цілком підтверджує концепцію автора, для якого колір, світло й свобода (в основу якої покладена

духовність), є триада, що складає суть його творчості (недаремно О. Титаренко в статті в каталозі «Мистецтво України XX століття» назвав його філософом (Титаренко, 1998). Тонкі нюанси світлих тонів пробуджують у пам'яті ніжне відношення до світлих кольорів Дж. Моранді, якого художник дуже шанував.

У творі «Наречена» зображено жіночий профіль на жовтому тлі з великими світлими площинами. Живопис дихає легкістю у вірно знайдених кольорових співвідношеннях.

У живописному творі «Материнство» зображена мати, яка із ніжністю тримає дитя у своїх обіймах. Колірний акцент червоного, підтримуючий обличчя жінки, заспокоюється, з іншої сторони, сірим (тема ця вічна й у класиці, і неодноразово піднімалася соратниками Стовбура, співтоваришами за духом і творчістю – Людмилою Ястреб і Віктором Маринюком і звичайно ж, стежина протоптана від ікони).

«Кольорові глечики № 1» створюють святкову ритмічну симфонію світла з білими, червоними і чорними акцентами. Доповненням до неї служать «Кольорові глечики № 2» у червоному напруженому колориті з додатковими кольорами. Лінійний малюнок композицій є досить простим, але те, як він розіграний за кольором і світлом, зі зміщеними акцентами, створює дійсну музику кольору на ритмічній канві.



Ілюстрація 11. О. Стовбур. Кольорові глечики №1. 1992

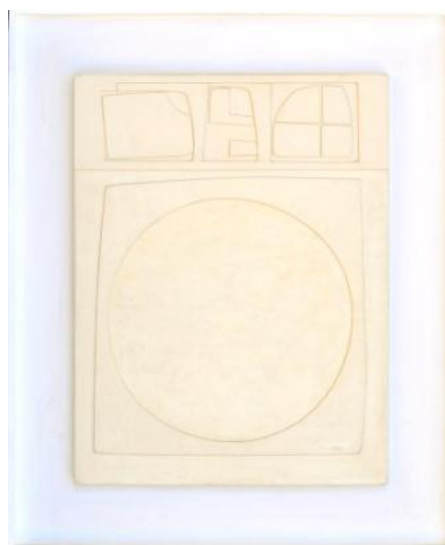


Ілюстрація 12. О. Стовбур. Кольорові глечики №2. 1992-93

О. Стовбур – тонкий колорист, він експериментував з кольором, фактурами, формами. Відомим є його твір – біле на білому з різними відтінками і синій квадрат «Сутінки півдня», де він доходить до мінімалізму. Так, ми знаємо «Чорний квадрат» К. Малевича, сині твори Іва Кляйна, білі композиції Л. Фонтана, проте О. Стовбур привніс свій додатковий елемент, наповнив емоціями та змістом. В житті митець був завжди акуратним, стильно одягався, і в живопису в нього присутня стильність, почуття міри і світло.



Ілюстрація 13. О. Стовбур. Червоний хрест. 2008



Ілюстрація 14. О. Стовбур. Білий образ-I. 1998-99



Ілюстрація 15. О. Стовбур. Сутінки півдня. 2008

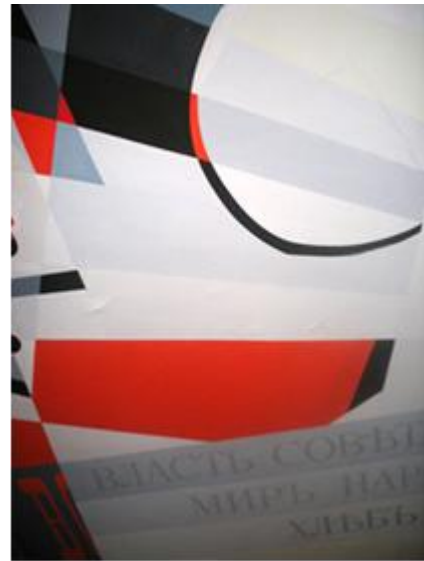


Ілюстрація 16. О. Стовбур. Тема - III. 2008

Починаючи з 1980-х років О. Стовбур все більше заглиблюється в абстрактне мистецтво, геометричну абстракцію, іноді з невеликим рельєфом, де домінують форма та колір «очищені від літератури». В своїх композиціях він використовує стародавні знаки кола, прямокутника, хреста, символи формують єдиний простір, медитативний стан. Нагадаємо, що прямий хрест є універсальним, космічним символом, де вертикаль – духовна вісь, а горизонталь – земне, раціональне. У християнстві хрест символізує не тільки смерть Ісуса, а й воскресіння, віру і надію, вічне життя. Коло символізує безперервність буття та вічність. Квадрат і прямокутник позначають зв'язок між матеріальним і потойбічним світом, де чотири сторони ототожнюються з символами стихій: вогню, повітря, землі і води, а разом утворюють гармонію. Проте символіка і змістова складова твору є другорядною, а важливими є духовне світло, краса й досконалість.



Ілюстрація 17. О.Стовбур. Розпис інтер'єру (стелі й стін) Одеського літературного музею. «Юг Роста». 1984



Ілюстрація 18. О. Стовбур. «Юг Роста». Розпис стелі. 1984. Фрагмент



Ілюстрація 19. О. Стовбур. «Юг Роста». Розпис стелі й стін. 1984. Фрагмент.



Ілюстрація 20. О. Стовбур. Полювання (ескіз).1985

О. Стовбур також зробив вагомий внесок в розвиток монументальної школи в Одесі. Він приймав участь в розпису інтер'єрів Одеського літературного музею (1984), Краєзнавчого музею, с. Татарбунари Одеської обл. (1985), Одеського олійно-жирового комбінату (1987). В монументальному мистецтві, розписах застосовувалися ті ж знахідки – декоративна композиція, сплосненість форм, силуетність, декоративність, застосування ритмів, введення ліній та плям, гармонійне поєднання кольорів, світлоносність, знаковість образів (Котова, 2021).

Висновки. Олександр Стовбур – модерніст, нонконформіст, зробив значний внесок в царині образотворчого мистецтва Одеси. Перш за все він є відомим своїми живописними творами: умовно-фігуративними композиціями та геометричними абстракціями, проте в галузі графіки він теж залишив унікальну спадщину: малюнки, композиції «каліграфічного періоду» та колажі. Він був одним з основоположників одеської монументальної школи 1960-80-х років, де відбувся взаємовплив методів і форм станкового і монументального мистецтва: використовувались виражальні засоби кольору і лінії, ритму і площини. Виділено три компонента в його творчому кредо: світло, колір і свобода, в основу якої покладено духовність. В його творах відчувається спокійна гармонія, піднесений стан, естетичність. Мінімальними засобами він досягав

максимум виразності. В його творах відбувся сплав естетики модернізму, народного мистецтва, ікони, з одеською живописною традицією і культурою Причорномор'я.

Література.

Модерністи Одеси : альбом (2014). Київ 2014. 188-189, с.188.

Котова О. (2003). Бесіда з О. Стівбуром. Одеса

Титаренко О. (1998). Маленькі нотатки щодо української нефігуративності. Мистецтво України ХХ століття, Київ: Нігма, 1998. 153-158, с. 155.

Котова О. (2021). Мистецький нонконформізм Одеси в контексті світової культури 1960-80-х років : монографія. ДЗ «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського». Одеса 2021. 250 с.: 73 іл.

MODERNISM OF ALEXANDER STOVBUR

Kotova Olga

Associate Professor, PhD in Fine Art,

The State Institution «South Ukrainian National Pedagogical University named after K.D. Ushynsky», Ukraine

ORCID: 0000-0001-6160-6995

o.kotova0000@gmail.com

Abstract. Oleksandr Stovbur is a modernist, nonconformist, who made a significant contribution to the realm of fine arts in Odessa. First of all, he is known for his paintings: figurative compositions and geometric abstractions, but in the field of graphics he also left a unique legacy: drawings, compositions of the "calligraphic period" and collages. He was one of the founders of the Odessa monumental school of the 1960s-80s, where the methods and forms of easel and monumental art interacted: expressive means of color and line, rhythm and plane were used. Three components are distinguished in his creative credo: light, color and freedom, which is based on spirituality. In his works, one feels a calm harmony, a sublime state, and aesthetics. He achieved maximum expressiveness with minimal means. In his works, there was a fusion of the aesthetics of modernism, folk art, icons, with the Odessa painting tradition and the culture of the Black Sea region.

Keywords: Oleksandr Stovbur, artistic nonconformism of the 1960s-80s, underground, light, color, painting, monumental and easel art, freedom.